

// **Transbord** //

una obra de // **Sebastià Portell** // dirigida per // **Miquel Gorriz** //
amb // **Marc Joy** i **Assun Planas** //

Malvasia Produccions

XAVI DEMELO

Dolor de ser tan diferent de tu.
Dolor d'una semblança sense termes...
Dolor de ser i no ser tu: desig.

// MARIA-MERCÈ MARÇAL //

El canvi que té lloc en mi és
la mutació d'una època.

// PAUL B. PRECIADO //

mira'm desaparèixer
mira'm
desaparèixer

mira'm

mira'm

mira

// SARAH KANE //

// **Transbord** //

una obra de // **Sebastià Portell** // dirigida per // **Miquel Gorriz** //
amb // **Marc Joy** i **Assun Planas** //

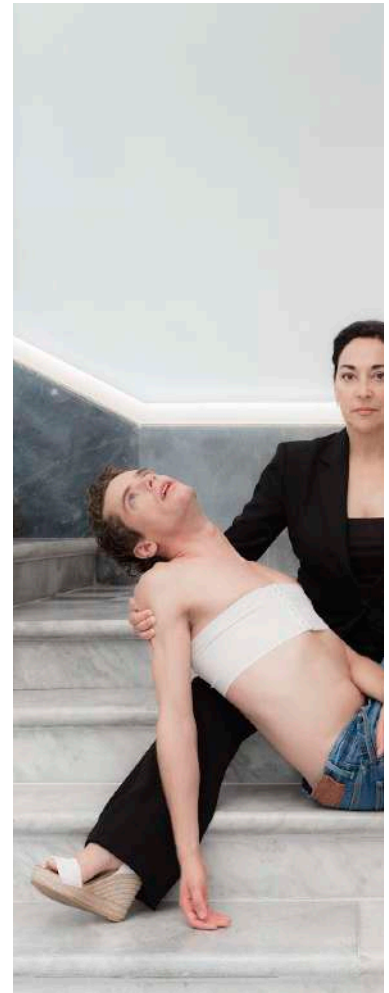
Malvasia Produccions

// **Sinopsi** //

Ja fa unes setmanes que Pol, un jove trans, visita el despatx d'una psiquiatra de la seguretat social perquè li diagnostiquin disfòria de gènere. Ho necessita per a poder canviar la seva identitat de gènere davant les institucions de l'estat i de la societat on viu, que encara el veu i el tracta, de vegades, com una dona.

Aquesta visita, que transcorre en una consulta però que podria situar-se en qualsevol lloc de pas o en un no-lloc, com una estació de tren o un aeroport, dibuixa un recorregut per l'existència d'aquesta persona vitalista, bromista, autèntica, plena de ràbia i d'amor. Una persona amb un cor que s'escapa de qualsevol etiqueta o binarisme i que es nega a dir que pateix el que el sistema encara considera un trastorn.

Al llarg de l'hora que dura la sessió, Pol no només s'enfronta a l'hipocresia d'una societat suposadament avançada i igualitària, sinó que també dialoga amb alguns dels seus fantasmes i els seus millors records.

// Fitxa artística //

Autor **Sebastià Portell**

Director **Miquel Gorriz**

Pol **Marc Joy**

Psiquiatra, mare i Lea **Assun Planas**

Escenografia **Ferran Aguiló**

Vestuari **Antònia Fuster**

Il·luminació **Joan Borràs**

Cap de producció **Philip Rogers**

Producció executiva **Joana Maria Coll**

Transbord és una producció del Teatre Principal de Palma,
l'Ajuntament de ses Salines i Malvasia Produccions

// Sobre l'espectacle //

Masclisme, hipocresia, binarismes, transfòbia... *Transbord* podria girar al voltant d'un discurs *en contra*, però en aquesta ocasió hem volgut plantejar-lo precisament com un espectacle *a favor*: a favor de la joia de viure, a favor de les segones oportunitats, a favor dels bons records i dels que estan per construir.

Amb un text directe i amb tocs lírics, aquest espectacle vol tractar un tema sorprenentment tabú en la nostra esfera cultural, com és la transsexualitat, i fer-ho des d'una perspectiva desacomplexada i neta: des de zero. És des d'aquí que es pot qüestionar la suposada solidesa de les identitats de les persones, tant a partir del joc escènic entre els personatges com pel discurs esbojarrat i alhora lúcid de Pol.

Què defineix si som homes o dones? Qui ho decideix? Hem de triar només entre aquestes dues opcions? El teatre, l'espai de la màscara, de l'assaig i de la falla que condueix a la revelació, és sens dubte el millor espai en què es poden plantejar i respondre algunes d'aquestes qüestions.

// Objectius pedagògics i socials //

Més enllà del seu component artístic i de compromís amb la qualitat i l'excel·lència en les arts escèniques, l'espectacle també planteja diversos objectius de caràcter pedagògic i social, que el converteixen en una molt bona eina per a tractar certes qüestions entre públics joves:

- Complementar la tasca dels docents en donar visibilitat a una temàtica de cada vegada més present a les aules i més visible a la societat en general.
- Apropar a l'alumnat, de manera lúbrica i pràctica, tot un seguit de conceptes intrínsecs a la qüestió del gènere, que els pugui incentivar a tenir una visió més oberta i tolerant vers la diferència i la diversitat.
- Fomentar l'interès de l'alumnat envers els textos teatrals contemporanis i la creació que es duu a terme actualment a les Illes Balears, així com també pel teatre com a eina de reflexió, debat i canvi social.
- Donar a conèixer un dramaturg i escriptor illenc amb una trajectòria especialment interessant i engrescadora per a joves lectors i futurs escriptors, amb un fort component de gènere i sexualitat i amb una mirada jove.
- Despertar l'interès de l'alumnat com a espectador de teatre i, en el millor dels casos, vocacions artístiques.
- Fomentar el debat social a partir de l'art en general i de les arts escèniques en particular, per tal de crear opinió i treballar nocions cohesives com la tolerància i l'empatia.

// La crítica n'ha dit... //

“Transbord es una pieza de esas necesarias, urgentes, que por desgracia escasean en nuestros teatros. Estamos ante una herramienta eficaz para conjugar prejuicios y tabús, seguramente reveladora para un público (¿la mayoría?) poco o nada familiarizado con el mundo “trans”, un antídoto contra esa abstracción a la que convenimos llamar intolerancia, y que en la mayoría de casos es un eufemismo de la estupidez; **un discurso que nos interpela a todos,** también a los que nos esforzamos por romper clichés, por destilar ideas y lenguajes abiertos, inclusivos.”

(Rafel Gallego —Diario de Mallorca, 3/11/2018)

“Sobre la transfobia institucionalizada. Sobre el Estado y la medicina controlando nuestro género. **Muy actual y muy real. Todo lo que escribe Sebastià Portell es una joya.** El teatro es seguro y la cultura también.”

(Rubén Serrano, periodista especialitzat
en cultura LGBTIQ+)

“Me parece un acierto haber reducido al mínimo el componente ideológico, evitando en todo momento el panfleto. Obviar la literatura genérica para centrarse en contar una historia. En construir un personaje y darle voz y cuerpo [...]. En el aspecto puramente teatral, gran actuación de Marc Joy. Me gustaría destacar su trabajo corporal, lástima que no se explote con mayor amplitud, siendo el momento más intenso la escena inicial. Assun Planas tiene que cargar con una actuación sobria, dificultad que supera con la mejor profesionalidad. **Dirección artística elegante y un éxito clamoroso de público, identificado con esta propuesta de libertad incondicional.**”

(Emili Gené Vila —Última Hora Mallorca, 3/11/2018)

“Sebastià Portell ens lliura, amb Transbord, **una obra militant i didàctica, però també poètica i plena d'humor.** Militant, perquè el seu protagonista, el Pol, s'oposa aferrissadament a la patologització de les persones trans, encara que aquesta resistència tingui per a ell un cost personal elevat. Didàctica, perquè hi ha encara molta gent que s'interroga amb perplexitat sobre la «necessitat» de canviar de gènere i sobre les raons per les quals cada cop més joves es decideixen a fer aquesta transició. Es nota que Portell ha llegit força assajos teòrics sobre el tema, però només cita un autor, Paul B. Preciado, que es converteix així en una mena de personatge de

l'obra. En aquest sentit, ***Transbord* reprèn la funció política que sempre ha tingut el teatre occidental**, d'Èsquil a Ariane Mnouchkine, passant per Shakespeare.”

(Marta Segarra, directora de recerca al Laboratoire d'études de genre et de sexualité (LEGS) i autora del pròleg en l'edició impresa)

“Novembre ha començat carregat de bon teatre. *Transbord*, de Sebastià Portell, protagonitzada per Marc Joy i Assun Planas, **és una obra tendra, divertida i dura alhora. Et remou per dins mentre t'ofereix croissants de xocolata**. Ha set a la sala petita del Teatre Principal de Palma. Gràcies!”

(Fanny Tur, consellera de Cultura, Transparència i Participació del Govern de les Illes Balears)

“Aquesta obra de Sebastià Portell, dirigida per Miquel Gorriz, ens fa reflexionar, en definitiva, sobre el dret a ser un mateix i les dificultats que a vegades es troben les persones per aconseguir-ho. Quan parlem de conflictes d'identitat i de gènere, sovint ho focalitzem en homes i dones que han patit o pateixen traumes, que mantenen complicats conflictes interns, i això fa que perdem la perspectiva global de la qüestió: moltes vegades el conflicte no està dintre d'aquestes persones, sinó al seu voltant. **Tractar d'entendre la normalitat des de l'anomalia, heus aquí el problema**. *Transbord* és una obra curta, uns seixanta minuts, amb dos bons actors a escena. **Especialment engrescadora resulta la versatilitat que demostra Assun Planas**, qui es posa en la pell de tres personatges, la transició dels quals és un dels encerts d'aquesta obra.”

(Manel Haro —Llegir en cas d'incendi, 24/10/2020)

// **Historial de funcions** //

- 1 i 2 de novembre del 2018. **Teatre Principal de Palma** (Mallorca).
- 3 i 4 de novembre del 2018. **Auditori Municipal l'Esponja** de Ses Salines (Mallorca).
- 1 de desembre del 2018. **Sala Magatzem** (Tarragona).
- 3 de febrer del 2019. **Teatre Principal de Santanyí** (Mallorca).
- 23 de febrer del 2019. **Casa de Cultura de Felanitx** (Mallorca).
- 8 de juny del 2019. **Auditori Can Serres** (Eivissa).
- 5 d'octubre del 2019. **Teatre Principal de Palma**, dins el marc de la Fira B! (Palma).
- 22, 23 i 24 de novembre del 2019. **Teatre Mar i Terra** (Palma).
- 13 de desembre del 2019. **Auditori d'Alcúdia** (Mallorca).
- 6 de març del 2020. **Teatre de Bunyola** (Mallorca).
- 18 d'octubre del 2020. **Club Pollença** (Mallorca).
- 23, 24, 25, 28 i 29 d'octubre del 2020. **Teatre Akadèmia** (Barcelona).
- 21 de novembre del 2020. **Casa des Poble d'Esporles** (Mallorca).
- 22 de novembre del 2020. **Casa de Cultura de Mancor de la Vall** (Mallorca).

// **Materials i contacte** //

Tràiler de l'espectacle: <https://www.youtube.com/watch?v=FsAZTpiM7VY>

Contacte info@xavidemelo.com // 653 246 340 (DII a Div de 9h a 15h)

:

Catxet de l'espectacle: 2900 € (IVA inclòs)

(L'obra està en tràmits per a pertànyer al CACIM)

// Imatges de l'espectacle //

© Teatre Principal de Palma – Elena Rotger

«POL: Sé perfectament que hem de repetir aquestes preguntes, sí. He après moltes coses en tot aquest temps que fa que ens veiem: que no he de personalitzar les coses en tu, que no ens podem tocar ni abraçar ni manifestar cap vincle emocional, que **és bo revisar les definicions que un fa d'un mateix...**»

«POL: He passat vint-i-sis anys de la meva vida essent tractat com una dona i ara vull canviar. Millor dit: **fa molt, massa, que ho vull canviar i ara m'he decidit a fer-ho. Per fi.**»

«MARE: I no t'ha dit adeu, el papa? No t'ha deixat res dit? Ni per a mi? Hòstia, Elisenda, respon les coses quan te les pregunto, **que pot ser que el teu pare hagi desaparegut!**»

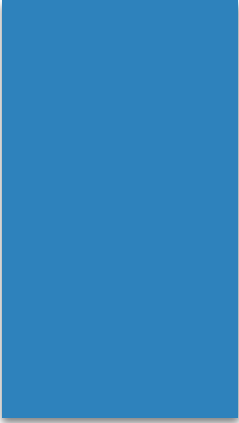

«MARE: Ja em diràs què és, això, si no és dolent. Què se suposa que he de fer, ara? Dir-te *ell* quan cada vegada que et miro veig les faccions de dona de la teva cara? **Sempre tindràs cara de dona, Elisenda. Facis el que facis. Seràs la meva nena.**»

«POL: Ja hi tornem a ser. Vosaltres i el vostre discurs científic.
PSIQUIATRA: Com tu dius, és científic.
POL: Com jo dic, **és un discurs.**»

«POL: **T'ho diré molt clarament: no canvio de direcció. És que senzillament canvio de tren.** Potser arriba al mateix lloc, potser arriba gairebé a la mateixa hora, però el paisatge serà un altre. Més amable, diferent. Ara mateix soc en una andana a punt de fer transbord.»

«LEA: Que sí, Pol, que ho he llegit al llibre de Preciado. **És brutal.** Una espècie de dietari en què teoritza sobre el gènere i la sexualitat i el capitalisme i al mateix temps explica com es va aplicant testosterona en forma de gel.»

«POL: Amb la Lea no vam parar fins que vam aconseguir el contacte d'una amiga d'una amiga d'una amiga que tenia accés al mateix gel que es va posar Preciado **per a experimentar ell mateix.**»

«POL: **Doncs jo vaig decidir viure plantejant-me les coses.** Vaig decidir que volia croissants de xocolata a la meva vida. Vaig decidir menjar-me'ls tots. Que el meu pare hi seria sempre que els tastés. Que la mare hi seria sempre que em sentís ple, pleníssim, empatxat, quan me'ls acabés. Que les persones com tu no hi seríeu mai perquè no us atreviu, de cap de les maneres, a dir el que voleu. Que la Lea hi seria sempre. Amb croissants o no. Però que qui hi seria sempre segur, de totes totes, per molt malament que anessin les coses, seria **aquesta barreja de cares i de cossos i d'idees i de riures i de penes i de festes que soc jo.**»

// Currículums de la companyia //

// Currículums de la companyia //

// Sebastià Portell //

Autor

Ses Salines (Mallorca), 1992. Escriptor i dramaturg, ha escrit i dirigit els espectacles *Un torrent que era la mar* (2013-2015), el monòleg *La plaga* (2014) o el musical *L'endemà de Fedra* (2015-2016), amb música de Víctor Ferragut.

També ha dirigit i posat en escena nombrosos espectacles amb un fort component literari: *Com elles* (2014-2017), *Una paraula grega* (2016-2017), *Variacions sobre l'amor suprem* (2017) i *Correspondències* (2017).

Els seus espectacles s'han representat en espais com La Seca Espai Brossa, el Teatre Metropol de Tarragona, el Teatre-Auditori Sant Cugat, El Born CCM o el Teatre Zorrilla i el Teatre Principal de Badalona, i en festivals i certamens com el Festival nacional de poesia de Catalunya, el Festival internacional de poesia de Barcelona, el Festival Barnasants, la Nit dels Museus de Barcelona o el Festival Lloc i Memòria de Ses Salines.

En l'àmbit de la narrativa, és autor de les novel·les *Ariel i els cossos* (2019) i *El dia que va morir David Bowie* (2016), els llibres de relats *La recerca del flamenc* (2015) i *Maracaibo* (2014) i de la biografia *Antònia Vicens. Massa deutes amb les flors* (2015), sobre l'autora de Santanyí. També ha estat coordinador dels volums *Davant el fulgor. Per a llegir l'obra d'Antònia Vicens* (2018, conjuntament amb Sebastià Perelló) i l'antologia *Amors sense casa. Poesia LGBTQ catalana* (2018), pionera en el nostre sistema cultural.

// Miquel Gorriz //

Director

Llicenciat en interpretació a l'Escola Superior d'Art Dramàtic del Vallès (Institut del Teatre) i amb estudis d'interpretació a l'Institut del Teatre de Barcelona, actualment és professor d'interpretació i director adjunt de l'Escola

d'Òpera de Sabadell i professor d'interpretació i director d'escena del Taller d'Òpera de

l'Escola Municipal de Música de Terrassa. També ha estat professor del Conservatori Superior de Música del Liceu de Barcelona i director d'escena de la Jove Companyia d'Òpera (2010-2014).

Membre del Teatro Fronterizo, debuta com a actor l'any 1986 amb José Sanchis Sinisterra i l'obra *Ñaque o de piojos y actores*, i com a actor, autor i director amb Sergi Belbel a l'espectacle *Minim.mal Show* al 1987. L'any 1988 obté amb Anna Ullibarri el Premi Adrià Gual i funda la Companyia Minim.mal.

A partir del 1990 compagina direcció, interpretació, docència i música, i ha dirigit més de trenta espectacles de teatre i òpera, entre els quals destaquen *Shirley Valentine* (2018 Teatre Goya), de Willy Russell, *Cavalleria Rusticana i Pagliacci* (2018 AAOS/Òpera Catalunya), de P.Mascagnni i R.Leoncavallo, *Primer amor* (2010, Festival Grec, 2018, Teatro Valle Inclán, Centro Dramático Nacional), de Samuel Beckett, *El metge de Lampedusa* (2017, Teatre Lliure), adaptació del llibre *Llàgrimes de sal*, de L. Tilotta i P. Bartolo, *Art* (2016-2018, Teatre Goya), de Yasmina Reza, *La mel* (2015, El Maldà, 2005, Temporada Alta), de Tonino Guerra, *Molly Sweeney* (2011-2012, Festival Grec i Festival Temporada Alta), de Brian Friel, guanyadora del Premi Quim Masó 2011, *Visca els nuvis* (2011, Teatre Condal), o *El silenci del mar* (2008, CAET, CAER i El Canal), de Versors, guanyadora de dos premis Butaca. Des del 2002 és ajudant de direcció del primer cast i co-director amb Pau Monterde a l'Escola d'Òpera de Sabadell, amb qui ha realitzat fins ara un total de vint produccions per l'AAOS / Òpera Catalunya

// Marc Joy //

Pol

Palma, 1990. Graduat en Art Dramàtic a l'Institut del Teatre de Barcelona, també té formació en dansa contact, teatre-dansa i biomecànica, interpretació i moviment i dansa contemporània.

Entre les produccions teatrals en què ha participat, cal destacar *El rellotge de Lucerna* (2018, Teatre Principal de Palma, dir. Carlos Martos), *Calbó o el viatge d'Orfeu* (2017, FiraB, dir. Pitus Fernández), *YX o la fidelitat dels*

cignes negres (2017, La Seca Espai Brossa, dir. Laia Alsina), *El retablo de las maravillas* (2017, cia. La Mansarda Teatro dell'Orco), *Dance to Death* (2016, Festival Grec, dir. Alberto Velasco), *La senyoreta Júlia* (2016, Fira de Teatre de Manacor, dir. Jaume Mut), *La pista* (2015, cia. Menú Teatral), *Calígula* (2014, dir. Montse Butjosa) o *Els pastorets Tricicle* (2013-2015, dir. Paco Mir).

En l'àmbit de l'audiovisual es poden esmentar el curtmetratge *Hostal Orión* (2018, dir. Jaume Carrió i Laura Gost), el llargmetratge *En acabar* (dir. Guillem Miró i Thor Echevarría) o les sèries *Amor de cans* (IB3, 2018), *Desconeguts* (IB3, 2016), *Mossèn Capellà* (2009-2011, IB3) o *Laberint de passions* (IB3, 2006-2007).

// Assun Planas //

Psiquiatra, mare i Lea

Llicenciada en Art Dramàtic per l'Institut del Teatre de Barcelona i doctorada en arts escèniques a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Com a actriu, ha format part de companyies tan emblemàtiques com Els Joglars o el TAG di Venezia. També ha actuat a la Compañía Nacional de Teatro Clásico de Madrid o al Teatre Nacional de Catalunya, entre d'altres.

Últimament, ha actuat als espectacles *La sorpresa del roscón* (2017-2018, dir. Paco Mir), d'Elvira Lindo i Paco Mir, *Les dones que fumen* (2017, dir. Araceli Bruch), *Un*

dia d'aquests (2012, dir. Eduard Fernández i Adrià Aubert), *La dona que mirava la tele* (2011, dir. Assun Planas), de Dolors Miquel o *Mort de dama* (2006, dir. Rafel Duran), de Llorenç Villalonga.

També destaquen els seus treballs televisius, com *Merlí* (2015-2017, dir. Eduard Cortés, TV3), *Treufoc* (2017-2018, dir. David Mataró, IB3), *En vida teva* (2018, dir. Ferran Bex, IB3) o *Mossèn Capellà* (2009-2010, IB3).

Entre les seves aparicions al cinema cal destacar *Cerca de tu casa* (2015, dir. Eduard Cortés), *Katmandú* (2012, dir. Icíar Bollain), *Los Pelayo* (2011, dir. Eduard Cortés) o *Asunto Reiner* (2010, dir. Carlos Pérez Ferrer).

// Malvasia //

Sobre la productora

Malvasia Produccions és el projecte més personal i en solitari de l'actriu i directora Assun Planas, amb gairebé dues dècades en actiu. La proposta artística i professional de la productora és la de la feina artesanal, al detall, i la cura i el tractament únic i personalitzat de tots i cadascun dels projectes duts a terme.

La línia de treball encetada per la productora està fortament marcada per l'interdisciplinarietat, i més concretament, o sobretot, la que s'estableix entre les arts escèniques i la literatura. El poder de la paraula com a vincle entre el text i la interpretació, el camí que va de l'autor al públic passant per l'interpret i tot l'equip.

És per això que, entre els treballs desenvolupats per Malvasia, cal destacar obres realitzades a partir de textos literaris ja existents, com són *La sorpresa del roscón*, d'Elvira Lindo, estrenada el 2005 al Festival de Sitges i encara en actiu, *Transcripció aproximada*, a partir d'un text de Maria-Antònia Oliver, recent Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, estrenat a l'Espai Brossa de Barcelona l'any 2009, o bé *La dona que mirava la tele*, a partir de l'obra homònima de la poeta Dolors Miquel, estrenat al Círcol Maldà de Barcelona l'any 2011.

La posada en marxa del projecte de l'espectacle *Transbord*, doncs, respon al manteniment del gust de la productora pels textos d'arrel literària o amb un cert component líric, i, per altra banda, també desenvolupa un camí encetat amb l'obra de tres autores dones, que és la reflexió, de manera més o menys manifesta, entorn de conceptes com el gènere o la construcció i la representació de les identitats humanes.